

Χρυσή 4 Ουλβέρια 1978

ΑΡΜΑΤΑ Κ ΤΕΧΝΕΣ

Νεσιέ Γιασίν: ΜΙΑ ΓΝΗΣΙΑ ΦΩΝΗ-ΠΟΥ ΜΑΣ ΗΡΘΕ ΑΠΟ ΤΟΝ ΒΟΡΡΑ

Στο προοδευτικό λογοτεχνικό περιοδικό της Κωνσταντινούπολης «Σανάτ Έ-μετζί» (Μόχθος της Τέχνης) πούησε στα χέρια μας, είδαμε πώς υπήρχαν ποιήματα μιας Τουρκοκύπριας νέας. Της Νεσιέ Γιασίν. Με χίλιους κόπους και δυσκολίες υποθέσαμε να βρούμε μεταφράσή, για μια λέξη προς λέξη μετάφραση — (τότε νοιώσαμε και τη φτώχεια μας σ' αυτό τον τομέα, αλλά αυτό είναι άλλο ζήτημα), μεταφραστής ήταν Τουρκοκύπριος, πούεσε μόνο λίγες λέξεις ελληνικά κι άλλες τόσες αγγλικά «κόγκνη». Όμως η ποίηση της Νεσιέ Γιασίν, μπόρεσε να προσπεράσει τα εμπόδια της γλώσσας. Από τις πρώτες-πρώτες κι' όλες γραμμές μας συνελήθε ή άμεσότητα, ή χαμηλός, θλιμμένος τόνος, ή απλα της σκέψης, αλλά προσπαθώντας ή φλογερή ανάπη γι' αυτή την κοινή, μικρή πατρίδα.

Ένας δεύτερος μεταφραστής, βοήθησε να συμπληρωθεί ή εικόνα, να διορθωθούν

μερικά βασικά λάθη. Υποψιάζομαι πώς ούτε το ένα ήμισυ της ποίησης της Νεσιέ Γιασίν δεν μπόρεσαμε να δώσουμε, παρά την καλή μας θέληση. Ο κριτικός του τουρκικού περιοδικού λέει ανάμεσα στα άλλα γι' αυτήν: «Στα ποιήματά της υπάρχει μια θερμή φωνή και μια απλαχική προσέγγιση προς την ποίηση, μια γνήσια αγάπη προς τους ανθρώπους και τη ζωή. Κι' αυτό γίνεται πηγή γενναίας αντίστασης προς όσα τείνουν να άμαυρώσουν τη ζωή των ανθρώπων. Τα παιδικά ποιήματα όπως έκινε της σειράς «Το Ζουμπούλι κι' ή Νάρκισσος» άποτελούν ύποδειγματα ποιημάτων φορτισμένων με πνεύμα και ευσθήσια που σπανίως συναντάς στην ποίηση αυτού του είδους».

Η Νεσιέ Γιασίν γεννήθηκε το 1959 στην Περιστερώνα της Κύπρου. Η ίδια άφηνείται τα πιο κάτω: «Τα πρώτα πέντε χρόνια της ζωής μου τα πέρασα στην Πε-

ριστερώνα, όπου ήμασταν μαζί, Έλληνες και Τούρκοι. Το 1963 ύποχρεωθήκαμε να καταφύγουμε σαν πρόσφυγες στη Λευκωσία, όπου συνέχισα την μόρφωση μου στο κολλέγιο. Διάβαζα Ναζίμ Χικμέτ και Όρχάν Κεμάλ. Με άπηρέασε το έργατικό κίνημα που βρισκόταν σε άνάπτυξη στους κόλπους της κοινότητας».

Μεταφορώντας τα ποιήματα της Νεσιέ Γιασίν πούηαι την στιγμή αυτή φοιτήτρια της Κοινωνιολογίας στην Τουρκία με πλημμυρίζει μια έντονη έπιθυμία: να γνωριστούμε πιο πολύ μ' αυτές τις φωνές που ύψώνονται ως έμφς πάνω από τα σύνορα, να τους στείλουμε κι' έμεις τις δικές μας φωνές, έστω και σε μια γλώσσα που εκείνοι δεν καταλαβαίνουν. Η Τέχνη ύπερτε να μην κάνει θαύματα, όμως σίγουρα βρίσκεται το δρόμο προς τις καρδιές.

«Έλλη Παιονίδου

Ποιό μισό

Άνευ πώς ή άνθρωπος πρέπει την πατρίδα ν' αγαπά
Έτσι λέει κι' ή πατέρας μου συχνά
Η δική μου ή πατρίδα έχει μοιραστεί από δυο
Ποιό από τα δυο μισά κομμάτια πρέπει ν' αγαπώ;

Η Ζουμποουλιά κι' ή Νάρκισσος — δυο άδέλφια

Είναι δυο άδέλφια. Ζούνε στην Κερύνεια.
Νάρκισσος του μεγάλου τ' όνομα
και της μικρής Ζουμπούλι.
Όταν ή Νάρκισσος γελά
γεμίζουν νάρκισσους οι άγροι
Όταν άνοιγει ή Ζουμποουλιά
γεμίζουν τα χωράφια με Ζουμπούλια
Δεν έχει σημασία ή ηλικία τους
Ότε το χρώμα των ματιών και των μαλλιών
Ο Νάρκισσος κ' ή Ζουμποουλιά είναι δυο άδέλφια.
Μοσκοβολάει τη μέρα ή Νάρκισσος.
Μοσκοβολάει τη νύκτα το Ζουμπούλι.

Μια εκείνη μια έγώ

Στη μια μεριά βρίσκoμαι ένώ
Στην άλλη ή Ζουμποουλιά
Τη μια φορά είμαι ένώ ψηλά
την άλλη ή Ζουμποουλιά
Στη μια μεριά της μητρικής καρδιάς βρίσκoμαι ένώ
στην άλλη ή Ζουμποουλιά
τη μια φορά είμαι ένώ ψηλά
την άλλη ή Ζουμποουλιά.

Μικροί νεκροί

Στην μεριά την τουρκική
είναι ένας μικρός τάφος
Ένα παιδί σκοτώθηκε.
Ένα κυπρίοπουλο.

Ρωτά:

* Άνθρωποι, γιατί πού...
άνθρωποι, ήμουν μονάχα ένα μισό
σε τίποτα δεν έφταιξα
γιατί με κλείσατε σ' αυτή τη σκοτεινιά;»

Στη μεριά την ελληνική
είναι ένας μικρός τάφος
κάτω από μια χαρουπιά.
Ένα παιδί σκοτώθηκε.
Ένα κυπρίοπουλο.

Ρωτά:

«Γιατί πέθανα;
Σε τίποτα δεν έφταιξα
Θάθελα να σκορπάλωνα στη χαρουπιά
γιατί με κλείσατε σ' αυτή τη σκοτεινιά;»

Τα βουνά σοκολάτα για το Ζουμπούλι

«Γιατί θέλω Γκιουρκούν οι πιο πολλοί
άνθρωποι είναι φτωχοί;»
«Γιατί λίγοι έχουν αυτοκίνητα;»
«Αν αυτά τα βουνά ήταν από σοκολάτα
θάβρωσαν όλα τα παιδιά;»
«Ανόητη που είμαι
σαν άνατέλλει το πρωί ή ήλιος
θά λειώνει ή σοκολάτα».

Τα φιλιά των άστρων

Ύστερα τρεμουλιάζουν τ' άστρα
φιλούν τα μάτια των νεκρών πα' στα βουνά
και τα γεράκια των βρεφών τα παγωμένα.

Μικρούλη μου, μη σε φοβίζει το σκοτάδι
Οι ήλιοι άπ' το σκοτάδι ξεσηδούν
είναι σαν άφίλο στα σύνορα
λουλούδια θα σπυτώουν.

Ύστερα τρεμουλιάζουν τ' άστρα
φιλούν το γέλιο των παιδιών
που τρώνε σοκολάτα.

Η πείνα, ή μοναξιά, ή έρημία
λειώνουνε μεσ' στα δυνατά δάκτυλα του φωτός
ρουφούν οι σισθήσεις στάλα, στάλα
τη θάλασσα της φιλίας.

Μικρούλη μου, ύπνoυνε τα βουνά,
να δούν και να μιλήσουν.
Ύπνoυνε τα βουνά, μια ή καρδιά, μια ή πεθυμία.

Οι μάνες μαγειρεύουνε για τους έργατες που άπεργούν
Ζωντανεψαν οι μηχανές άπ' τη φωνή της λεφτεριάς
Άφήνει εκείνος τ' όπλο του, τα σύνορα άγκαλιάζονται
Τρέμουνε τ' άστρα και φιλούν το χείμαρρο
το χείμαρρο φιλούνε της ζωής που γιγαντώνεται.
Άνοιγει το λουλούδι
φτασκοπάει το πουλί
έσκουκουλιάζει το έντομο.

Η μετάφραση όλων των πιο πάνω ποιημάτων της Νεσιέ Γιασίν έγινε από την Έλλη Παιονίδου.